

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-600673-X/08/MS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, ...¹².....listopada 2008 r.

RPO-600673/08

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPŁ. 2008 -11- 12

AL. 01/29 NR 1186023

**Notatka służbowa
z wizytacji aresztu w celu wydalenia
mieszczącego się przy Komendzie Miejskiej Policji we Włocławku.**

W dniu 27 października 2008 r., działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, Tomasz Gellert – Dyrektor Zespołu Administracji Publicznej, Zdrowia i Ochrony Praw Cudzoziemców Biura RPO oraz Marcin Sośniak – specjalista w ww. Zespole przeprowadzili wizytację aresztu w celu wydalenia, mieszczącego się przy Komendzie Miejskiej Policji we Włocławku. Celem wizytacji było zapoznanie się z warunkami panującymi w areszcie oraz ze stanem przestrzegania praw osadzonych w nim cudzoziemców.

W trakcie wizytacji przeprowadzono rozmowy z Komendantem Miejskim Policji, funkcjonariuszami pełniącymi służbę w placówce, a także z przebywającymi w niej cudzoziemcami. Zapoznano się również z wybraną dokumentacją prawną, dotyczącą umieszczania i pobytu cudzoziemców w areszcie w celu wydalenia.

Spostrzeżenia i uwagi.

1. Pomieszczenia wizytowanego aresztu w celu wydalenia znajdują się na pierwszym piętrze wolnostojącego, dwukondygnacyjnego budynku, zlokalizowanego na terenie Komendy Miejskiej Policji we Włocławku. Wejście na teren aresztu prowadzi obok izby dyżurnej, wyposażonej w instalację alarmowo – przyzywową oraz instalację telefoniczną, zapewniającą bezpośrednie połączenie z funkcjonariuszem dyżurnym Komendy Miejskiej Policji. W izbie znajduje się także centrala systemu monitoringu telewizyjnego.

W holu, przed wejściem do części mieszkalnej aresztu, znajduje się świetlica, pełniąca również funkcję sali telewizyjnej.

Korytarz, przy którym zlokalizowane są cele mieszkalne oddzielony jest od izby dyżurnej i klatki schodowej otwieraną kratą. Na pobyt cudzoziemców przeznaczono dziewięć cel trzy lub czteroosobowych. Łącznie areszt dysponuje 32 miejscami. Każde z pomieszczeń wyposażone zostało w stosowne umeblowanie: stoły i krzesła przymocowane do podłogi oraz drewniane łóżka oraz szafki na rzeczy osobiste osadzonych. Odpowiednio zabezpieczone okna zapewniają osadzonym dostęp do światła słonecznego. Pomieszczenia są także należycie ogrzewane.

Stan techniczny udostępnionych osobom wizytującym cel mieszkalnych uznać jednak należy za nieodpowiedni. W dacie wizytacji ściany tych pomieszczeń były zabrudzone i odrapane. Panował w nich także uciążliwy zapach.

Osadzonym w areszcie cudzoziemcom udostępniono jedno pomieszczenie sanitarne, wspólne dla kobiet i mężczyzn. Podzielone ono zostało na dwie części: w jednej znajdują się toalety, w drugiej natryski oraz umywalki. Pomieszczenie to utrzymane jest w niewłaściwym stanie technicznym i sanitarnym: na ścianach i suficie widoczne są wyraźne ślady wilgoci i zagrzybienia oraz łuszczącego się tynku.

Na tej samej kondygnacji budynku, bezpośrednio w sąsiedztwie cel mieszkalnych, zlokalizowany jest plac spacerowy. Jest to stosunkowo niewielki obszar, wydzielony murami o wysokości ok. 3,5 metra, a od góry przykryty metalową siatką. Spacerniak pozbawiony jest zieleni oraz jakiegokolwiek infrastruktury (ławek itp.).

Na terenie aresztu znajduje się także odpowiednio umeblowany pokój widzeń, gabinet lekarski oraz dodatkowe pomieszczenie dyżurne z dostępem do telefonu.

Wspomnieć w tym miejscu należy, iż stan sanitarny pomieszczeń udostępnianych osadzonemu był przedmiotem kontroli przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną MSWiA w dniu 31 marca 2008 r. W protokole pokontrolnym zwrócono m.in. uwagę na nieodpowiedni standard cel mieszkalnych i umywalni, nakazując jednocześnie usunięcie stwierdzonych uchybień do dnia 30 września br. Poczynione przez pracowników Biura RPO obserwacje wskazują jednak, iż zalecenia pokontrolne nie zostały dotychczas wykonane.

2. W areszcie w celu wydalenia, na jednej zmianie dwunastogodzinnej dyżur pełni dwóch funkcjonariuszy Policji. Dodatkowo, jeden funkcjonariusz przebywa w izbie dyżurnej.

Systemem monitoringu telewizyjnego, którego centrala znajduje się w dyżurce aresztu, objęta jest wyłącznie świetlica. Sporadycznie, funkcjonariusze Policji pełniący dyżur w wizytowanej placówce przeprowadzają kontrolę w celach mieszkalnych, głównie pod kątem posiadania przez osadzonych przedmiotów niebezpiecznych. Co do zasady, nie dokonuje się natomiast kontroli osobistych.

Z informacji uzyskanych przez osoby wizytujące wynika, iż na terenie aresztu nie dochodziło dotychczas do przypadków użycia przez funkcjonariuszy przymusu bezpośredniego wobec cudzoziemców.

1. W dacie wizytacji, w areszcie w celu wydalenia przebywało czterech cudzoziemców. Osadzeni pochodzili z Armenii, Ukrainy, Białorusi i Indii. Zakwaterowani zostali w osobnych celach mieszkalnych.

W dniu badań wśród osadzonych nie było kobiet. Z uzyskanych wyjaśnień wynika jednak, iż docelowo placówka przeznaczona jest na pobyt cudzoziemców obu płci. Tymczasem w ocenie osób wizytujących, areszt w celu wydalenia nie dysponuje warunkami, które umożliwiłyby jednoczesny pobyt w nim kobiet i mężczyzn. Kobietom nie zapewniono bowiem odrębnego pomieszczenia sanitarnego, a istniejące - w przypadku udostępniania osadzonemu obu płci - nie zapewnia należytej intymności.

Istotne znaczenie ma również fakt, iż - jak wynika z uzyskanych informacji – wśród funkcjonariuszy pełniących służbę w areszcie nie ma kobiet.

3. Przebywający w areszcie cudzoziemcy korzystają z prawa do godzinnego spaceru na wolnym powietrzu. Czas trwania spaceru może jednak ulec przedłużeniu. Z zapewnień funkcjonariuszy Policji wynika, iż prawo do spaceru nie jest ograniczane. Wyjątek stanowią jedynie sytuacje, gdy konieczność ograniczenia wynika z zaleceń lekarza. Podczas spaceru osadzonych nadzoruje wyznaczony funkcjonariusz Policji.

Zwrócić w tym miejscu należy uwagę, iż cele mieszkalne – za zgodą funkcjonariuszy pełniących dyżur w areszcie – pozostają otwarte, a cudzoziemcy mogą przemieszczać się pomiędzy celami. W wyznaczonych godzinach, osadzeni korzystać mogą także z sali telewizyjnej.

Cudzoziemcom przysługuje prawo do widzeń z osobami bliskimi. Zgodę na odbycie widzenia wydaje - na wniosek osoby zainteresowanej - Komendant Miejski Policji. Przy pierwszym wniosku złożonym przez daną osobę, swoje stanowisko Komendant uzgadnia telefonicznie z organem, do dyspozycji którego pozostaje osadzony. Jak wynika z zapewnień uzyskanych przez osoby wizytujące, z obowiązku uzyskania zgody na widzenie zwolnieni są przedstawiciele organizacji pozarządowych, zajmujących się ochroną praw cudzoziemców. O każdej planowanej wizycie w areszcie organizacje te powiadamiają jednak Komendanta Miejskiego Policji.

Podczas widzeń, pomieszczenie, w którym widzenia te się odbywają kontrolowane jest przez funkcjonariusza Policji przez wizjer w drzwiach.

Wszystkim cudzoziemcom umożliwia się prowadzenie korespondencji i otrzymywanie paczek. Do dyspozycji osadzonych pozostaje także automat telefoniczny.

Osadzonym zapewniono wyżywienie, składające się z trzech posiłków. Żywność przygotowywana jest w kuchni znajdującej się na terenie Komendy. Do aresztu dostarczana jest dwa razy dziennie: rano – śniadanie, a po godzinie 12 obiad razem z kolacją, która osadzonym wydawana jest dopiero o godzinie 18. Do tego czasu żywność przechowywana jest w lodówkach.

Jak wynika z zapewnień funkcjonariuszy Policji, przygotowywane posiłki, w razie konieczności, dostosowywane są do wymogów kultury i religii osadzonych.

Zaznaczyć jednakże należy, iż cudzoziemcy nie mają możliwości wcześniejszego zapoznania się z menu na dany dzień, co uniemożliwia im zgłaszanie ewentualnych skarg lub sugestii co do składu posiłków.

Zainteresowani cudzoziemcy mogą dokonywać zakupów z własnych środków pieniężnych. Zakupy organizowane są raz w tygodniu, a za ich wykonanie odpowiedzialni są wyznaczeni funkcjonariusze Policji.

W wizytowanym areszcie nie odbywają się stałe dyżury lekarskie. Lekarz jest jednak obecny na terenie Komendy i w razie konieczności może zostać wezwany do aresztu telefonicznie. Z uzyskanych informacji wynika, iż lekarz posługuje się językiem angielskim.

Z reguły cudzoziemcy poddawani są badaniom lekarskim w możliwie najkrótszym czasie po ich przyjęciu do placówki. Osadzeni nie przechodzą natomiast regularnych badań okresowych.

Jak wynika z informacji uzyskanych od funkcjonariuszy Policji, wszystkim cudzoziemcom zapewniono dostęp do podstawowych środków higieny, jak mydło, pasta do zębów czy pianka do golenia.

4. Wszyscy cudzoziemcy osadzeni zostali w wizytowanej placówce na podstawie nakazów przyjęcia i postanowień właściwych sądów powszechnych.

W chwili przyjmowania do aresztu cudzoziemcy zapoznają się z treścią obowiązującego w nim porządku wewnętrznego w odpowiedniej wersji językowej. Tekst porządku wewnętrznego nie został jednak wywieszony w celach mieszkalnych. Osadzonym zapewniono możliwość zapoznania się listą adresową organów, instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się sprawami cudzoziemców. Z uzyskanych informacji wynika jednak, iż osadzeni nie mają należytego dostępu do broszur lub ulotek informacyjnych, dotyczących przysługujących im praw oraz ciążących na nich obowiązków. Jedyne materiały w tym zakresie - w niewielkich ilościach - osadzeni otrzymują z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

Wnioski.

- Niezbędne jest niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu technicznego i sanitarnego cel mieszkalnych i umywalni,
- Zapewnić należy organizację comiesięcznych kontrolnych badań lekarskich, stosownie do wymogu zawartego w § 24 Regulaminu organizacyjno – porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia oraz regulaminu organizacyjno – porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia (Dz.U. z 2004 r. Nr 190, poz. 1953),
- Konieczne jest bądź to stworzenie warunków umożliwiających jednoczesny pobyt w placówce kobiet i mężczyzn, bądź też zaprzestanie przyjmowania do aresztu cudzoziemców jednej z płci,
- Należy podjąć działania w celu zapewnienia osadzonemu dostępu do broszur lub ulotek informacyjnych, dotyczących przysługujących im praw i ciążących na nich obowiązków,
- Cudzoziemcom powinno się także zapewnić dostęp do informacji o składzie wydawanych posiłków.

Marcin Sośniak

Specjalista